

روزشمار جنگ

شنبه

۲۶ مرداد ۱۳۶۴

۲۹ ذیقعه ۱۴۰۵

۱۷ اوت ۱۹۸۵

۶۲۲

در چارچوب اجرای عملیات‌های نفوذی به منظور انهدام ارتش حکومت عراق، از اواخر دیشب تا بامداد امروز در منطقه عمومی "فکه" عملیاتی با نام "عاشورای ۳" و با رمز "یاسیدالشهدا"^(۴) انجام شد.

توضیح این که در محور شمالی فکه، وضعیت خط پدافندی دشمن اجرای عملیاتی محدود یا ایذایی را برای نیروهای جمهوری اسلامی امکان‌پذیر ساخته‌است. در این محور، خط اصلی دشمن در غرب رودخانه "دویرج" است، اما بودن چند ارتفاع مهم در شرق رودخانه سبب شده‌بود که دشمن برای تسلط بیش‌تر بر منطقه، نیروهای نیز روی آن‌ها مستقر کند. این ارتفاعات عبارت‌اند از تپه‌های "شیری"، "رزمی" و "شتری". اجرای عملیاتی صرفاً ایذایی در این منطقه با اهدافی چون انهدام دشمن و گرفتن اسیر، به تیپ سیدالشهدا^(۴) واگذار شد.

این تیپ پس از شناسایی و دیگر اقدامات لازم برای کسب آمادگی، عملیاتی را به استعداد سه گردان در ساعت ۲۱ دیشب (۱۳۶۴/۵/۲۵) آغاز کرد و در تاریکی شب موفق شد منطقه را به‌طور کامل پاک‌سازی کند و با آغاز روشنایی هوا به عقب برگردد. به این ترتیب منطقه‌ای با وسعت چهارده کیلومترمربع پاک‌سازی شد و ضمن آن علاوه بر انهدام همه سنگرهای اجتماعی و انفرادی، تجهیزات، دو انبار مهمات و یک دستگاه بولدوزر، حدود ۲۰۰ تن از نیروهای دشمن کشته و ۳۳ اسیر نیز به عقب آورده شدند.

نیروهای خودی نیز متحمل ۲۰ شهید و ۱۰۰ مجروح و یک مفقود شدند.^(۱)

۶۲۳

خبرهای محافل نفتی داخل کشور حاکی است که به رغم خسارات وارده به خارک - که حدود یک‌صد میلیون دلار تخمین زده می‌شود - بارگیری و صدور نفت از این جزیره از ظهر جمعه مجدداً با استفاده از اسکلهٔ اچ (H) آغاز شده‌است. علاوه بر این، تلاش می‌شود چند سکو از ده سکوی اسکلهٔ "تی" - که نقاط بسیاری از آن در حملهٔ پنج‌شنبهٔ هواپیماهای عراقی سخت آسیب دیده‌است - تا یکشنبه آمادهٔ صدور نفت شود.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در تماس با مسئولان کسب اطلاع کرده که آسیب اسکلهٔ آذرپاد (H) - که مخصوص صدور نفت به نفت‌کش‌های غول‌پیکر است - جزئی بود و پس از یک وقفهٔ ۲۰ ساعته، کار صدور نفت از این اسکله جریان یافته‌است و اینک تلاش وسیعی برای آماده شدن چهار سکوی اسکلهٔ تی که صدمات جدی دیده‌اند، در حال انجام است و ان‌شاءالله تا اواخر یکشنبه یا حداکثر دوشنبه این چهار سکو آمادهٔ صدور نفت خواهند بود، اما تعمیر حداقل شش سکوی بارگیری در این اسکله در آیندهٔ نزدیک متصور نیست. چنان که گفته شد، کل خسارات وارده در حدود یک‌صد میلیون دلار برآورد شده‌است.

این حمله - که به گفتهٔ مقام‌های وزارت نفت، راحت‌ترین، دقیق‌ترین و شدیدترین حملهٔ هوایی دشمن به خارک در طول جنگ بوده‌است - در زمان تغییر نوبت نگهبانی پدافند انجام گرفته و احتمالاً دشمن با آگاهی، زمان حمله را انتخاب کرده‌است.

حمله، به آتش‌سوزی نسبتاً وسیعی انجامیده که مهار آن تا بامداد جمعه و خاموش کردن آن تا ظهر جمعه ادامه داشته‌است. در جریان حمله، شش تن نیز مجروح شده‌اند.

پرواز هواپیماهای دشمن به صورت بی‌سابقه‌ای در ارتفاع کم انجام گرفته‌است و از هیچ یک از عوامل دفاع ضد‌هواپی و واکنشی گزارش نشده‌است. گفته می‌شود چهار هواپیمای عمل‌کننده را دو هواپیما اسکورت می‌کرده‌اند. هواپیماها با راکت و بمب به بمباران اسکله و حمله به نفت‌کش در حال بارگیری پرداخته‌اند. همچنین چند بمب چتری با بخشی از اسکلهٔ تی در ناحیهٔ سهراهی اصابت کرده و خسارات جدی وارد ساخته و دو بمب نیز در دریا افتاده‌است.

یک منبع نظامی مسئول در دفاع دژ خارک به مقام‌های نفتی گفته‌است که مشاهده شده که هواپیمای دشمن پس از پرتاب یک موشک به سمت آن، از صفحه رادار محو گردیده‌است.

درباره آخرین وضعیت نفت کش بزرگ نروژی "توریل" - که هنگام هجوم عراق در کنار اسلکه آذربایاد مشغول بارگیری بوده و آسیب دیده - در گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی آمده‌است که این کشتی: «بارگیری خود را پایان داده و خارک را ترک گفته‌است و اینک با توجه به لزوم تعمیر برای ادامه سفر، در وسط خلیج فارس لنگر انداخته‌است.»^(۳)

۶۲۴

امروز هم موضوع حمله عراق به جزیره نفتی خارک، از عمده‌ترین محورهای خبری عالم بود. بخش عمده‌ای از این بازتاب وسیع، مربوط به تبعات اقتصادی این حمله است و موضوع‌های بخش‌های دیگر عبارت است از: امکان واکنش ایران در حمله به تأسیسات نفتی متحدان عراق، تأثیر این حادثه در توانایی‌های جنگی ایران؛ چگونگی خسارات وارده و یا نکات فنی و نظامی آن. بعضی از این توضیحات به گونه‌ای است که گویا به عراق رهنمود می‌دهد که نقاط آسیب‌پذیر ایران کدام‌اند؛ برخی دیگر از مطالب، آشکارا به القاء ناامیدی به ایران، می‌پردازد و مبتنی بر تأکید ناتوانی روزافزون ایران در مصون نگه‌داشتن تأسیسات نفتی خویش در برابر حملات عراق است و این تداوم حملات عراق به قطع شریان حیاتی اقتصاد ایران خواهد انجامید که ناتوانی ایران در ادامه جنگ را نتیجه می‌دهد. در هر حال، نمونه‌هایی از آنچه امروز در رسانه‌های گروهی جهان در این باره آمده‌است، ذکر می‌گردد:

یک مفسر رادیو بی‌بی‌سی با اعلام خبر حمله عراق به جزیره خارک، به افزایش نرخ لیبره استرلینگ در بازارهای پولی و افزایش بهای نفت خام دریای شمال بریتانیا اشاره کرد و افزود: «ادعای عراق دایر بر نابود کردن تأسیسات خارک، به علاوه سکوت مقامات در تهران درباره وقوع این حمله، بر شایعات مربوط به شدید بودن آن قوت بخشید و در عصر روز پنجشنبه موجب افزایش نرخ برابری لیبره استرلینگ در بازارهای پولی و همچنین افزایش بهای نفت خام تولیدی دریای شمال بریتانیا شد. به عنوان نمونه، بهای نفت خام حوزه "برنت" در دریای شمال بریتانیا برای تحویل در ماه نوامبر از بشکه‌ای ۲۶ دلار و ۳۵ سنت به ۲۷ دلار ترقی کرد. در عین حال، دیروز معامله‌گران نفت در بازار آزاد نفت گفتند بهای نفت خام مدتی بود که رو به افزایش گذارده بود، خبر حمله به خارک، آن را تقویت کرد.

صرف‌نظر از اهمیت سیاسی این حمله که یک روز پیش از انتخابات ریاست جمهوری در ایران انجام گرفت، اهمیت اقتصادی آن را تا روشن شدن میزان خسارت نمی‌توان به درستی تعیین کرد. تا صبح امروز هنوز اطلاعات دقیقی در این زمینه در دست نبود. مقامات شرکت ملی نفت

ایران در لندن گزارش‌های مربوط به آسیب‌دیدن شدید تأسیسات خارک را تکذیب کردند. از سوی دیگر، مقامات کشتی‌رانی در بحرین می‌گویند علی‌رغم خسارات شدیدی که بر بعضی از تأسیسات نفتی خارک وارد آمده‌است حداقل یکی از سه ترمینال جزیره مشغول به کار است. به گفته این مقامات، اسکله "اچ" به فعالیت عادی خود ادامه می‌دهد و اسکله "تی" از کار افتاده است.^(۳)

نشریه "تایمز" لندن در مورد میزان خسارات وارده به خارک و میزان آسیب‌پذیری سکوها نفتی این جزیره نوشت:

«بدون شک این حمله (به خارک) - که در آستانه انتخابات ریاست جمهوری ایران انجام گرفت - یکی از مهم‌ترین تلاش‌های رژیم عراق برای قطع جریان نفت ایران بوده‌است. هنوز برای تشخیص میزان تأثیر این حمله به ظرفیت صادرات ایران، خیلی زود است و از سوی دیگر، روز جمعه منابع مورد اطمینان گزارش دادند که سکوی نفتی "اچ" جزیره خارک - که برای شرکت ملی نفت ایران از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است - هنوز مشغول فعالیت است. به غیر از سکوی اچ، ضربه‌پذیرترین تأسیسات این جزیره، ایستگاه پمپاژ نفت است و بعد از آن، سیستم‌های کنترل کننده از نظر اهمیت در درجه پایین‌تری قرار دارند. راکت و بمب، جزیره خارک و تأسیسات آن را بیش‌تر مورد تهدید قرار می‌دهد تا موشک‌های اگرزوسه.»^(۴)

رادیو امریکا به نقل از نشریه "واشنگتن تایمز"، نظر "شیرین هانتر" عضو مرکز مطالعات استراتژیک و بین‌المللی دانشگاه جورج تاون را چنین بیان کرد:

«ایران به دلیل تحریم صدور اسلحه به آن کشور، روز به روز ضعیف‌تر شده‌است و شاید همین امر موجب شود که عراق به چنین حمله‌ای دست بزند. عراق توانایی رزمی‌اش را به گونه‌ای کارتر از پیش علیه ایران به کار گرفته و این در حالی است که نیروی ایران از نظر اقتصادی و نظامی رو به زوال می‌رود. اگر صادرات نفتی ایران - که سالانه پانزده تا شانزده میلیارد دلار برآورد می‌شود - متوقف شود، ایران قادر به ادامه جنگ نخواهد بود.

ظاهراً عراقی‌ها تحت فشار متحدان عرب خود از حمله همه جانبه به خارک خودداری ورزیده‌اند. این کشورها که بیش‌ترین کمک را در اختیار عراق قرار داده، بیم آن را دارند که ایران برای جلوگیری از شکست حتمی خود در صورت انهدام تأسیسات نفتی‌اش در جزیره خارک، تأسیسات نفتی آنان را هدف قرار دهد.»^(۵)

رادیو امریکا همچنین در برنامه‌ای با عنوان "نظر مطبوعات امریکا درباره خاورمیانه"، به نقل از نشریه "واشنگتن پست" گفت: «عراق که بارها هشدار خود را به کشتی‌های بازرگانی مبنی بر خودداری از ورود به منطقه جنگی شرقی خلیج فارس تکرار کرده‌است، در صدد نابودی توانایی ایران در زمینه صدور نفت برآمده است.»

این رادیو به نقل از روزنامه "تیویورک تایمز" نیز گزارش داد: «یک مقام امریکایی گفت: "ظاهراً چنین حمله‌ای صورت گرفته است، اما روشن نیست که آیا خسارات وارده مورد ادعای عراق واقعاً رخ داده است یا نه؟" تحلیل‌گران نفتی معتقدند که انهدام تأسیسات نفتی جزیره خارک ممکن است ایران را به عملی ساختن تهدیداتش مبنی بر حمله به تأسیسات نفتی عربستان سعودی و کویت - متحدان اصلی عراق - و نیز اخلاص گری در کشتی‌رانی در خلیج فارس، مصمم سازد که در این صورت، اثرات نامطلوبی بر بازار جهانی نفت به جای خواهد گذاشت.»

رادیو امریکا از روزنامه واشنگتن تایمز نیز نقل کرد: «یک مقام وزارت امور خارجه امریکا نسبت به ادعای عراق در مورد میزان خسارات وارده به جزیره خارک، ابراز شک و تردید کرده‌است.»^(۶)

رادیو بی‌بی‌سی در گفتاری با عنوان "خلاصه مطالب مطبوعات امروز بریتانیا"، درباره ایران خبر داد: «اکثر روزنامه‌های بریتانیا امروز گزارش‌هایی درباره حمله هوایی به جزیره خارک و نیز انتخابات ریاست جمهوری ایران چاپ کرده‌اند، اما راجع به میزان خسارات وارده بر تأسیسات نفت جزیره خارک متفق‌القول نیستند.»

بی‌بی‌سی پس از نقل مطالب تعدادی از روزنامه‌ها، از قول "ریچارد جونز" خبرنگار نشریه "فایننشال تایمز" خبر داد: «سیستم دفاع ضد هوایی خارک عمدتاً موشک‌های "هاوک" هست که به تعداد زیادی و به فواصل کم در این جزیره تعبیه شده‌است. اما حمله عراق توهماتی را که ایران از بابت مؤثر بودن این سیستم دفاعی داشت، از بین برده‌است.» به گزارش بی‌بی‌سی، همین خبرنگار در عین حال گفته‌است: «برای ایران، اسکله "اچ" جزیره خارک اهمیت حیاتی دارد و ظاهراً این اسکله تا دیروز همچنان قابل استفاده بوده است.»^(۷)

روزنامه‌های کویتی، نظیر سایر موارد، از ضدیت با ایران و با جانب‌داری شدید از عراق، خبرهای خارک را بازتاب دادند. روزنامه "السیاسه" نوشت:

«حمله عراق به خارک نشان‌گر این مسئله است که اکنون زمان آن رسیده که رهبران ایران روش خود را تغییر داده و به جای آن در جهت منافع مردم خود و مردم همسایگان‌شان عمل کنند. عراق به این دلیل که خارک یک هدف استراتژیک مهم می‌باشد، آن را مورد حمله قرار داده است، لکن این کشور به خاطر فشار کشورهای عربی و خارجی که با حمله به خارک این جنگ را طولانی نکنند و در عین حال به ایران نیز فرصت پاسخ دادن به تقاضاهای صلح عراق و تلاش‌های میانجی‌گرانه بین‌المللی را بدهد، تاکنون از حمله به این ترمینال خودداری می‌کرد. سرسختی ایران طی پنج سال گذشته در این جنگ برای منطقه بسیار گران تمام شده‌است. ...»^(۸)

"الوطن": «های و هوی تهران خاموش شد و بغداد سه میلیون بشکه نفت در سال ۱۹۸۷

تولید می‌کند.»

"الانباء": «کشورهای خلیج فارس هم اکنون در شرایطی هستند که اگر مورد حمله واقع شوند، متقابلاً دست به حمله خواهند زد و ایران در صورت اقدام به تلافی، جبهه گسترده‌ای را در مقابلش خواهد گشود که ملزومات آن به مراتب بیش از چیزی است که می‌تواند در اختیار آن کشور قرار گیرد.»^(۹)

"الرأی العام": «منابع عالی‌رتبه وزارت دفاع کویت یک واکنش فوری نظامی از سوی ایران را رد کردند، اما تهاجمات احتمالی به کشتی‌ها در خطوط خلیج فارس را خاطرنشان ساختند. این منبع گفت کویت در قبال هر واقعه‌ای آمادگی دارد.»^(۱۰)

۶۲۵

امروز صدام به ۹ نفر از خلبانانی که در حمله اخیر به خارک شرکت داشتند، نشان "رافدین" (مدال شجاعت) اعطا کرد و این اقدام را یک پیروزی بزرگ تاریخی خواند.^(۱۱) در این مراسم، صدام حمله به خارک را به مثابه یک پیروزی بزرگ ملی در مرکز اهمیت سخنرانی خویش قرار داد و به تفصیل درباره وضع کنونی جنگ، به خصوص درباره "عملیات محدود" که ایران به عنوان برنامه بین دو عملیات بزرگ، آن را با جدیت پی‌گیری می‌کند و نتایج آموزشی، سیاسی، نظامی و ... ع디ده‌ای از آن گرفته است، سخن گفت و وانمود کرد که این یک سیاست و تدبیر شکست خورده است. به گزارش رادیو بغداد، صدام در این مراسم گفته است:

«پیروزی شما در جزیره خارک از نوع اعمال بزرگ تاریخی و بخشی از عملیات جنبش کامل در نیروهای مسلح و در هر رده‌ای از رده‌های آن است. از عمل عقب انداختن حمله به جزیره خارک امید ما به این بود که دشمنان را در هیچ چیز محروم نکنیم به‌طوری که همه چیز را از دست بدهد و چیز مهمی نداشته باشد که به او در اتخاذ گام‌های صلح کمک کند، اما برای ما روشن شد که این دشمن برای اموال و دارایی‌های ایران هیچ ارزشی قائل نیست و اساساً به خون مردم ایران بهایی نمی‌دهند.»

صدام افزود: «مدتی طولانی بود که عراقی‌ها - از جمله بعضی کودکان - می‌پرسیدند: کی وقت انهدام جزیره خارک فرا می‌رسد؟» این سؤال همچنین از طرف روزنامه‌نگاران و بعضی از سیاستمداران که از ما دیدار می‌کردند، مطرح می‌شد. ما نیز همیشه به‌طور خلاصه به آن‌ها پاسخ می‌دادیم: "هر زمان که در انهدام جزیره خارک سودی ملی و قومی بیابیم، به همت مردان عراق قادر خواهیم بود این جزیره را منهدم کنیم." هنگامی که فرماندهی زمان و شرایط را مناسب دید، به خدا توکل کردیم و مردان عراق در نیروی هوایی در رأس این ضربه مهلک به شریان تجاوزکارانه پست قرار داشتند. مردانی که ما امروز آن‌ها را به نام فرماندهی گرامی داشتیم، برنامه‌ریزان و مجریان هستند.»^(۱۲)

وی سپس ادعا کرد: «رژیم ایران در دومین روز پیروزی خلبانان ما، در محور سپاه چهارم اقدام به تلافی کرد* اما با بدترین شکست روبه‌رو شد.»

صدام به همین مناسبت به توضیح دربارهٔ عملیات‌های محدود و ایزدایی پرداخت: «رژیم ایران استراتژی خود به نام "حملات کوچک" را که از جنوب تا شمال روی هم نتایج بزرگی جمع می‌کنند، آغاز کرد. ما از یک‌سال و چند ماه پیش به احتمال پناه بردن آن‌ها به این شیوه، آماده بودیم و آن را دریافتیم و امکاناتی که برای مقابله با چنین شیوه‌ای لازم بود، آماده کرده بودیم. [...] ما دریافتیم آن‌ها پس از تحلیل ما برای نیروهای شرق بصره و شرق میسان و شرق دجله مستقیماً به این شیوه پناه خواهند برد، اما با این فرق که آن‌ها قبل از پناه بردن به این شیوه، فقط اقدام به نبردی بزرگ در شرق دجله کردند. آن‌ها علی‌رغم این که ما موضع آن‌ها را با احتیاط و هشجاری و اطلاعات دقیق مراقبت می‌کردیم، دست به یک مانور به شکل جزئی بر علیه یگان‌های ما زدند. آن‌ها تصور می‌کردند این شیوه به آن‌ها امکان می‌دهد که نتایج بسیاری به دست آورند، پس دست به تلاشی در شرق دجله [در] محور سپاه چهارم، محور سپاه دوم و محور عملیات منطقه شمالی زدند؛ یعنی آن‌ها سعی کردند که در طول جبهه به‌طور متوالی اقدام کنند. بار دیگر از شمال به جنوب برگشتند. آن‌ها اکنون در تلاش‌های خودشان به محور سپاه چهارم رسیدند و چه بسا بر علیه محور عملیات شرق دجله و محور سپاه سوم تلاش می‌کنند، یا چه بسا به نقطه‌ای مشخص در شمال نفوذ کنند و ما نمی‌خواهیم بگوییم که در کجا تلاش خواهند کرد.»

وی تأکید کرد: «نیروهای مسلح ما اکنون از زمان قبل بهتر هستند و ماه پیش، از سال پیش بهتر بودند و سال پیش، از دو سال پیش بهتر بودند که دشمن را در خط ناسازگاری کامل چه در نیروهای مسلح و چه در سیاست و چه در اقتصاد قرار داده‌است. ما در این جا در وحدت ملت ما که اساس است و آمادگی تصمیم‌گیری آن برای انجام هرگونه فداکاری به خاطر حفاظت از عراق و در بهبود وضع اقتصادی خودمان و در حسن شهرت جهان‌مان و در مقام عربی و رابطه‌ای که با دوستان عرب‌مان و تمام کشورهای منطقه داریم ترقی می‌کنیم و آن‌ها در دامنهٔ مقابل، تنزل می‌کنند. آن‌ها در سیاست و در اقتصاد و در موضع ملت ایران نسبت به اعمال تجاوزکارانه‌شان و در عموم نیروهای مسلح، تنزل می‌کنند.»

صدام گفت: «دورترین کشورها در جهان، در عمق آفریقا و عمق آسیا و عمق امریکای

* اشاره به عملیات عاشورای ۲ در محور چنگوله که در روزشمار ۶۴/۵/۲۴ آمده است. این عملیات نظیر دیگر عملیات‌ها (قدس و غیره) در چارچوب تعیین‌شدهٔ "تحركات محدود زمینی خودی بین دو عملیات بزرگ"، طراحی و اجرا شد و ربطی به حملهٔ عراق به خاک نداشت.

لاتین می‌گویند رژیم ایران نمی‌تواند از این جنگ حاصلی به دست آورد. اما مقامات ایرانی این حقایق را نمی‌بینند. مثل حال این‌ها مانند برخی زنان زیبای مغرور است که فاقد وقار مطلوب هستند به‌طوری که [برای خواستگار خود] شروط غیرممکن را قرار می‌دهند، می‌خواهند که مرد چنین رنگی و چنین شکلی و چنین مالی داشته باشد و اکثر این نوع از زنان بدون ازدواج باقی می‌مانند. این رژیم از چهار شرطی بحث می‌کند که در کسی که با آن ازدواج می‌کند، نمی‌یابد. این چنین می‌آیند و شروطی را بر عراق تحمیل می‌کنند، انگار در بغداد نشسته‌اند! و ان‌شاءالله به زودی روزی خواهد آمد که حمایت شرهاشان را از دست می‌دهند، زیرا که حتی در صفوف مردان دینی در داخل ایران، خوب پیدا می‌شود. روزی خواهد آمد که در آن نخواهند توانست حتی ریش خود را بتراشند و هر کدام از آن‌ها در دست صدتن از ایرانی‌ها قرار خواهند گرفت.»

صدام سرانجام شخص امام خمینی را موضوع گفته‌های اهانت‌آمیز قرار داد:

«در آغاز جنگ کسی گفت: "این خمینی ... کی می‌میرد." ما گفتیم بلکه از خدا بخواهید که عمر خمینی را زیاد کند تا قبل از مرگ خود ببیند با دست آلوده خود چه چیزهایی کاشته است و یک بار شکست را با چشم خود ببیند و توفانی بدتر از آنچه را ببیند که وی را از فرودگاه به مقر اقامت خود حمل کرد.

وی اکنون نمی‌تواند ظاهر شود و در یکی از خیابان‌ها راه برود و نمی‌تواند با ماشین خارج شود و نتایج جنگی را ببیند که اعتقاد داشت به زودی عراق و ملت آن را ذلیل می‌کند و درهای پیروزی امپراتوری جدید بر علیه عرب را می‌گشاید.»^(۱۳)

۶۲۶

"رولان دوم" وزیر روابط خارجی فرانسه، امروز در مسافرتی به عربستان پیامی از "میتران" رئیس‌جمهوری فرانسه را به شاه "فهد" داد. هر چند متن پیام فاش نشد، لیکن ناظران سیاسی وابسته به وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران معتقدند که این پیام حاوی نظر فرانسه درباره اوضاع منطقه و جنگ تحمیلی است. آن‌ها همچنین این موارد را یادآوری و تأکید کردند:

«۱- این سفر به دنبال انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران و حمله عراق به تأسیسات "خارک" صورت پذیرفته است.

۲- به نظر می‌رسد که حمله به خارک با اطلاع دول غربی صورت گرفته است و فرانسه جهت بررسی عواقب آن با عربستان ارتباط برقرار کرده است.

۳- کاردار فرانسه در تهران ارتباط این سفر با جنگ تحمیلی را به‌طور ضمنی تأکید نمود و بلافاصله در مورد سرنوشت خارک و حمله عراق به تفحص پرداخت.

۴- نقش هماهنگ رسانه‌های غربی در کوچک جلوه دادن حمله به خارک و احتمال ترمیم خسارات وارده در مدت کوتاه ناشی از یک برنامه از پیش طرح‌ریزی شده، بوده است.»^(۱۴)

آقای "رجایی خراسانی" سفیر دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل، در گفت و گویی با روزنامه کیهان به سؤالات این روزنامه پاسخ گفت. وی درباره تحلیل های کارشناسان سیاسی - نظامی غرب درباره تحولات جنگ ایران و عراق گفت:

«عده ای درصددند که رژیم عراق را تقویت کنند تا چند روزی بیش تر نفس بکشند. برای این که در سطح بین المللی برای عراق تقویت روحیه سیاسی فراهم شود، بهترین راه از نظر آنان این مسئله است که "جنگ به بن بست رسیده و ما باید بنشینیم و با صدام صحبت کنیم و اگر کسی می تواند کاری بکند، همین سازمان ملل است، همین پرزده کوئینار ادیرکل سازمان ملل است و از این حرف ها." در حالی که طرح خود این مسئله نوعی حمایت سیاسی از صدام است.

عده ای دیگر نیز هستند که آرام آرام مقالاتی می نویسند و زمزمه های مبنی بر این که این مرده باید جمع شده و جایی دفن شود و بدین طریق زمینه سازی می کنند؛ مقالاتی خطاب به وزیر خارجه آمریکا می نویسند که در آن سقوط رژیم و یا صدام را در آینده نزدیک پیش بینی می کنند. این ها سعی می کنند که با مسئله واقع گرایانه تر برخورد کنند، برای این که مغرب زمین و از همه مهم تر آمریکا با سقوط صدام منافع بسیاری را در منطقه از دست می دهد. این گونه برخوردها به خاطر ایجاد آمادگی روحی صورت می گیرد تا آمریکا بتواند در صورت سرنوشت رژیم عراق، امکانات لازم برای برخورد با تحولات منطقه را داشته باشد.

عده ای دیگر نیز هستند که عمدتاً به خاطر بی اطلاع بودن و با برخوردهایی احساسی و کور، بدون دلیل از عراق حمایت می کنند، [و به ایران] فحاشی می کنند، بد و بی راه می گویند. این ها فقط شعار می دهند و نظرات شان نه ارزش سیاسی دارد و نه ارزش پیش بینی نظامی - سیاسی در منطقه. این عده آرزومندانه به تضعیف ایران می نگرند.

آنچه که محرز است این است که ما با اعتماد به مردم خودمان، ایستاده ایم برای این که با همین روش ادامه می دهیم، دچار نگرانی نیستیم و می توانیم ادامه دهیم. اما برای صدام وضع این گونه نیست؛ صدام بر روی پای خودش نایستاده است؛ صدام از نظر نیروهای امنیتی داخلی بر روی اردن و مصر تکیه می کند، از لحاظ مالی به کشورهای عربی تکیه می کند، به لحاظ تبلیغاتی بر روی کمک های کشورهای خارجی خیلی تکیه می کند، اگر کمک های سرشار آنان نباشد، صدام زود سقوط می کند. در صورتی که نه تنها به ما کمکی نمی شود بلکه برای هر گلوله پول می دهیم.»

رجایی خراسانی در مورد جنگ شهرها گفت: «وقتی جنگ شهرها در اوج بود، شورای امنیت سکوت کرد؛ ما همان موقع بارها به شورای امنیت گفتیم که این ها دارند شهرهای ما را می زنند. ولی آن ها تلویحاً به ما گفتند اشکال ندارد و گفتند که در جنگ جهانی دوم هم

این مسائل بوده‌است و صدام هم برتری نظامی دارد. در واقع می‌خواستند بگویند که شما باید کوتاه بیایید تا وارد مذاکره شویم و چون مطمئن بودند که ما حاضر نیستیم با صدام مذاکره کنیم، به فشارهای صدام امید بسته بودند تا ما را به میز مذاکره بکشانند. این موضع شورای امنیت بود و این را رسماً نمی‌گفتند اما تلویحاً به ما می‌گفتند، صدام هم با کمال شقاوت و بی‌فرهنگی خاص خودش به این کار ادامه می‌داد.»

وی سپس در مورد توقف جنگ شهرها و علل آن دلایلی ذکر کرد و در آخر افزود: «جالب این‌جا بود که در سازمان ملل معتقد بودند که ما هرچه به بغداد موشک بزنیم، حق داریم؛ یعنی اگر هر کشتاری در بغداد صورت می‌دادیم، جامعه بین‌المللی آن را مشروع می‌دانست. وقتی این احساس عمومی در جامعه بین‌المللی به وجود بیاید، معنی‌اش این است که فضای سیاسی علیه صدام است و کل جریان سیاسی چه در داخل و چه در خارج ایران تمام به ضرر عراق در حرکت است.»

سفیر دائمی جمهوری اسلامی ایران در سازمان ملل درباره این نظر خبرنگار کیهان که "رسانه‌های غرب بالنسبه از موضع تهاجمی خود نسبت به انقلاب دست برداشته و بیش‌تر به بررسی و تجزیه و تحلیل ایدئولوژی انقلاب و محرک‌های عقیدتی آن پرداخته‌اند." گفت:

کاملاً درست است. غرب یک مقوله کلی نیست و درجات و گرایش‌ات گوناگونی دارد و بین کشورهای غربی، انگلیسی‌ها زودتر به واقعیت انقلاب پی بردند و حدود سه سال و نیم و یا چهار سال پیش به این مسئله در مجامع داخلی خود اعتراف کردند که "انقلاب ایران محکم و جاودانه است و به جای آن که با آن برخورد کنیم، باید با آن کنار بیاییم و رابطه برقرار کنیم." امریکایی‌ها هم دقیقاً متوجه این نکته شده‌اند و خیلی وقت است که امیدوارند به نحوی از آن‌جا ما را به طرف خودشان دعوت کنند، منتهی از آن‌جایی که متفرعن و متکبرند، حتی در این احساس‌شان هم سعی می‌کنند متفرعانه و متکبرانه برخورد کنند؛ مثلاً وقتی که عراق روابطش را با امریکا آغاز کرد، یکی از مقامات بلندپایه امریکایی گفت که "اگر ایران هم حاضر باشد دست از شرارت‌هایش بردارد، حاضریم با ایران هم رابطه برقرار کنیم." ما می‌دانیم که آن‌ها التماس می‌کنند که یک ایرانی جواب سلام آن‌ها را بدهد، ولی این که شرط می‌گذارند، نشان دهنده همان وضعیت استکباری آن‌هاست و در التماس‌شان هم تفرعن می‌کنند.»^(۱۵)

۶۲۸

به گزارش خبرگزاری فرانسه، منابع مسئول سازمان کنفرانس اسلامی در جده اعلام کردند ایران چهارشنبه گذشته درخواست کرده اجلاس کمیته مراقبت از تحرکات رژیم صهیونیستی در جهان، در تهران برگزار شود. این کمیته که از کمیته‌های فرعی سازمان کنفرانس اسلامی است و مأمور بررسی و رسیدگی به تجاوزات اسرائیل علیه ساکنان اراضی

اشغالی فلسطین است، در ماه دسامبر گذشته به وسیله کنفرانس وزیران امور خارجه کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی که در صنعا برگزار شد، تشکیل گردیده است. این کمیته متشکل از ایران الجزایر، نیجر، پاکستان و سازمان آزادی بخش فلسطین است. از سوی دیگر، همین منابع، تشکیل جلسه کمیته منتخب صلح اسلامی را که به دستور سازمان کنفرانس اسلامی مأمور یافتن یک راه حل برای جنگ میان ایران و عراق شده است - برای روز دوازدهم سپتامبر آینده در مقر سازمان کنفرانس اسلامی در جده، تأیید کرده اند. به گفته این منابع، اکثر رؤسای دولت های عضو این کمیته در این جلسه شرکت خواهند کرد. کمیته منتخب صلح اسلامی علاوه بر دبیرکل سازمان کنفرانس اسلامی، عبارت است از کشورهای پاکستان، بنگلادش، گینه، گامبیا، سنگال، ترکیه، سازمان آزادی بخش فلسطین و مالزی.^(۱۶)

۶۲۹

نشریه "ایزوستیا" ارگان دولت اتحاد جماهیر شوروی، در یک موضع گیری آشکار علیه جمهوری اسلامی ایران نوشت: «ایران با در پیش گرفتن راه دخالت در امور داخلی جمهوری دمکراتیک افغانستان، بازیه دست های مرتجع ترین محافل ارتجاعی امپریالیسم شده است. به خوبی پیداست که جنگ اعلان نشده امپریالیسم بر علیه جمهوری دمکراتیک افغانستان، در مرحله نخست از داخل خاک پاکستان سرچشمه می گیرد اما محافل صاحب نفوذ ایران نیز دارای نقش فعال در این تجاوز هستند.

گروهی از رهبران سازمان های ضدانقلابی افغان اخیراً در یک کنفرانس مطبوعاتی از مقامات ایران به خاطر کمک هایی که به آنها می کنند، قدردانی فراوان نمودند و نسبت به این امر که ایران کماکان از شرکت در مذاکرات سیاسی حل و فصل وضعیت افغانستان تحت نظر سازمان ملل خودداری می ورزد، ابراز رضایت نموده اند.»^(۱۷)

۶۳۰

تحرکات ایذایی عناصر ضدانقلاب که در آستانه برگزاری انتخابات ریاست جمهوری شروع شده بود، کم و بیش ادامه دارد. شب گذشته یک عدد بمب حاوی هشت پوند "تی.ان.تی." در خیابان "میرزای شیرازی" تهران کشف و خنثی شد.^(۱۸) همچنین یک دستگاه خودرو وانت نیسان متعلق به مرکز گسترش خدمات تولیدی و عمران شهرستان اصفهان در مقابل منزل راننده آن به آتش کشیده شد.^(۱۹)

۶۳۱

به رغم این که روند حوادث روزهای اخیر و نحوه برگزاری انتخابات اخیر ریاست جمهوری در ایران کاملاً دعاوی گذشته سازمان مجاهدین خلق را نفی می کند، امروز باز هم این سازمان گزارشی تبلیغاتی از اقدامات خود در آستانه انتخابات ریاست جمهوری، ارائه داد. براساس این گزارش:

«از پانزده روز پیش ۸۵۰ هزار اعلامیه پخش شده و صد دستگاه خودرو تبلیغاتی رسمی مورد حمله قرار گرفته‌اند و حدود پنجاه عملیات مقاومت صورت گرفته است؛ از جمله این عملیات، حمله به دادگاه‌هایی در اصفهان بود که افراد نیروی مقاومت را محاکمه می‌کردند. عملیات مقاومت ۲۰۰ کشته و مجروح (۵۰ کشته) برجای گذارده است.»

در این حال "رجوی" در پاسخ به سؤالی در مورد بمباران خارک، به اعلام این مطلب اکتفا کرد که همه چیز در جزیره خارک منهدم نشده، لکن مهم‌ترین ترمینال نفتی در این جزیره نابود شده است.^(۲۰)

از سوی دیگر، شب گذشته حجت‌الاسلام "محمدی ری‌شهری" وزیر اطلاعات، در یک مصاحبه تلویزیونی گزارشی از فعالیت‌های این وزارت‌خانه را در آستانه برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در ارتباط با تحرکات عناصر ضدانقلاب خصوصاً سازمان مجاهدین خلق، بیان کرد.

وزیر اطلاعات گفت: «کلیه اعضای بیست تیم ترور منافقین در چند روز گذشته دست‌گیر شده و یا به هلاکت رسیدند و مقدار زیادی سلاح و مهمات که قرار بود قبل از انتخابات ریاست جمهوری برای ایجاد رعب و وحشت در میان مردم به کار گرفته شود، کشف و ضبط گردیده است. کلیه این عوامل که حدود ۴۳ نفر بودند، طی دو ماه گذشته از عراق وارد ایران شده و با سرمایه رژیم بعثی آموزش‌های تخریبی درازمدت دیده بودند و با سلاح و مهمات دشمن به قصد خراب‌کاری و کشتن مردم و افراد حزب‌اللهی و بمب‌گذاری در اماکن عمومی، سازمان‌دهی شده بودند.»

وزیر اطلاعات ضمن اشاره به تبلیغات وسیع آنان، راجع به عملیات مقاومت که در اعلامیه‌های این سازمان از رادیو بغداد مرتباً پخش می‌شد، گفت:

«به ادعای منافقین، این عملیات - که خوش‌بختانه تمامی عوامل آن با هشیاری مردم و کارایی مأموران اطلاعاتی دست‌گیر شده و یا به هلاکت رسیده‌اند - بزرگ‌ترین حملات سازمان‌دهی شده منافقین عنوان و تبلیغ شد و علی‌رغم آن که در آغاز اعلام برنامه، از سوی رسانه‌های غربی به شدت مورد توجه واقع شد، به خاطر حجم بسیار ضعیف عملیات انجام شده، بعداً با بی‌توجهی رسانه‌ها مواجه شد. [...]

منافقین در رأس تمامی گروهک‌های ضدانقلاب که قصد ایجاد اختلال در جریان انتخابات ریاست جمهوری را داشتند، به تشکیل بیست تیم ترور و تعدادی تیم‌های ایدایی و هسته‌های تبلیغاتی دست زده بودند که خوش‌بختانه این سازمان‌دهی به قول رادیو بغداد "وسیع"، کم‌ترین سودی را عاید دشمنان انقلاب نکرد. تیم‌های ترور قرار بود در چند شهر از جمله رشت، قزوین، کرج، زنجان، اصفهان، اهواز و تهران مردم حزب‌الله را به شهادت برسانند. یک تیم ترور نیز قرار بود با "آپی‌جی" به مقر ریاست‌جمهوری حمله کند که خوش‌بختانه قبل از هرگونه اقدام، اعضای این تیم نیز دست‌گیر شدند و یا به هلاکت رسیدند.»

وزیر اطلاعات افزود: «در دو ماهه گذشته ۱۲۰ کیلوگرم مواد منفجره از گروه‌های مختلف ضدانقلاب که تماماً از عراق و اکثراً از طریق کردستان وارد ایران شده‌بود، کشف و ضبط شد و عوامل ترور دستگیر و هلاک شدند.»^(۲۱)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۴/۵/۲۶

- ۱- سند شماره ۰۶۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: "انتخاب منطقه عملیاتی فدک (فاو) به گزارش روای قرارگاه خاتم در عملیات والفجر ۸ (داود رنجبر)، معاونت سیاسی ستادکل، ص ۴۳
- ۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۵۱ (۱۳۶۴/۵/۲۷)، صص ۴ و ۵.
- ۳- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۴/۵/۲۷، صص ۳ تا ۸ به نقل از بی.بی.سی. (۶۴/۵/۲۶) و مطبوعات امریکا (۶۴/۵/۲۶).
- ۴- مأخذ ۲، ص ۸۰.
- ۵- مأخذ ۳، ص ۳ تا ۸ به نقل از بی.بی.سی. (۶۴/۵/۲۶) و مطبوعات امریکا (۶۴/۵/۲۶).
- ۶- مأخذ ۲، صص ۲۲ و ۲۳.
- ۷- مأخذ ۲، صص ۲۷ و ۲۸.
- ۸- مأخذ ۲، ص ۱۲.
- ۹- بولتن "گزارش"، شماره ۷ (۱۳۶۴/۵/۳۱)، ص ۷ و ۸.
- ۱۰- همان، ص ۹.
- ۱۱- خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه "گزارش‌های ویژه"، شماره ۱۵۲ (۱۳۶۴/۵/۲۸)، ص ۳؛ همچنین:
- مأخذ ۳، ص ۱۰.
- ۱۲- مأخذ ۲، صص ۳۳ و ۳۴، به نقل از بخش عربی رادیو بغداد، ۱۳۶۴/۵/۲۶
- ۱۳- مأخذ ۲، صص ۳۵ و ۳۶.
- ۱۴- سند شماره ۲۱۲۲۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، (۱۳۶۴/۵/۱۰)، ص ۱.
- ۱۵- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۲۷، ص ۲۲.
- ۱۶- روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۵/۲۶، ص ۲۴.
- ۱۷- مأخذ ۲، ص ۱۹، به نقل از خبرگزاری "تاس" از مسکو، ۱۳۶۴/۵/۲۶
- ۱۸- سند شماره ۲۰۰۰۴۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: اسناد سیاسی، ۱۳۶۴/۵/۲۹، ص ۱۰.
- ۱۹- سند شماره ۲۰۰۰۴۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه "گزارش روزانه"، شماره ۲۸، وزارت اطلاعات، ۱۳۶۴/۵/۳۰، صص ۱ و ۲.
- ۲۰- خبرگزاری جمهوری اسلامی، ویژه‌نامه "انتخابات ریاست جمهوری و رسانه‌های گروهی جهان"، شماره ۱۶ (۱۳۶۴/۵/۲۷)، ص ۱۰، خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۴/۵/۲۶
- ۲۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۵/۲۶، ص ۲۱.